

БІФУНКЦІОНАЛЬНІ МАЛОПОВЕРХОВІ ЖИТЛОВІ БУДИНКИ

Анотація. У даній публікації розглянуто особливості формування біфункціональних малоповерхових житлових будинків. Виявлені основні фактори, що впливають на формування таких будинків.

Ключові слова: житловий будинок, біфункціональне житло, громадська функція.

Постановка проблеми. Місто населяють тисячі людей різного віку - кожен зі своїм способом життя, інтересами, звичками, взаєминами, і всі вони потребують середовища, що відповідає їх потребам. Воно повинно бути комплексним, щоб задовольняти цим різним потребам і організувати взаємодію між ними. Матеріальну основу для такої взаємодії можуть скласти багатофункціональні будівлі, в яких здійснюються різноманітні види життєдіяльності [1]. Одним з типів багатофункціональних будівель можна вважати малоповерхові біфункціональні будинки, призначені для проживання і професійної діяльності, пов'язаної з прийомом і обслуговуванням відвідувачів, в таких будинках житлова та громадська функції здійснюються «під одним дахом».

Мета роботи – дослідження досвіду формування біфункціональних малоповерхових житлових будинків, взаємовплив типології і функціонального призначення таких будівель.

Аналіз останніх публікацій. Основними джерелами, які висвітлюють історію виникнення і розвитку біфункціональних малоповерхових житлових будинків, є публікації: С.М. Нанасова «Малоэтажные дома» [3], Е. Цайдлер «Многофункциональная архитектура» [1].

Виклад основного матеріалу. Біфункціональний тип житлового будинку склався історично. Багатофункціональні будинки існували і були складовою частиною європейських міст, вони будувалися і використовувалися людьми протягом століть. В середньовічних містах городяни, як правило, жили поверхом вище своєї майстерні або лавки. Такі приватні багатофункціональні будівлі створювали вигляд середньовічного міста [1]. У Росії ще до виникнення фабричного виробництва склався особливий міський тип житла, пов'язаний з професійною діяльністю. Це був, як правило, двоповерховий будинок з прилеглим двором і господарськими будівлями. Другий поверх був житловим, а на першому розміщувалися торгові або виробничі приміщення [5].

До початку 90-их років ХХ століття майже всі будинки на території України зводилися за типовими схемами згідно із загальноприйнятими нормами [4]. В останнє десятиріччя минулого століття швидкими темпами розвивався кооперативний рух, що сприяв будівництву індивідуальних житлових будинків з певною функцією [3]. У зв'язку з цим виникла потреба у відповідному просторовому розвитку житла з організацією у ньому громадської функції. Деякі види дрібного виробництва розміщували в цокольних і підвальних поверхах, горищах, в прибудовах або малоприсосованих внутрішньодворових будівлях.

У відсутності соціального замовлення архітектори в нашій країні протягом довгого часу не займалися проектуванням біфункціональних будівель. В той же час такі будинки набули широкого поширення за кордоном, їх будівництво підтримується і заохочується державою. Формування такого типу житла в Україні і до теперішнього часу має вельми хаотичний характер.

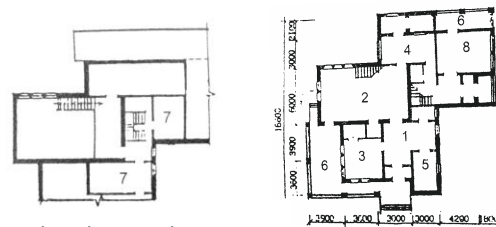
Біфункціональних малоповерхові будівлі проектують для міської та сільської місцевості, передбачаючи додатковий простір для різних видів індивідуальної трудової діяльності: дитячий садок, сімейний дитячий будинок, курортний пансіон, медичний пункт, домашня їдальня та ін. [2].

Такі будинки здатні забезпечити як оптимальні умови для комфортного проживання і здійснення індивідуальної трудової діяльності, так і поліпшити процес обслуговування населення.

Проживання та робота в одному будинку сприяє організації гнучкого графіку роботи, що дає змогу більш економічно використовувати час та якісніше обслуговувати клієнтів, вирішує транспортні проблеми [1].

Склад приміщень біфункціональних малоповерхових житлових будинків залежить від виду громадської функції (побутове обслуговування, торгові приміщення, медичний пункт, сімейний дитячий будинок, швейна майстерня тощо) (рис. 1).

Ізоляція житлових приміщень і приміщень з громадською функцією здійснюється шляхом розчленування зон по горизонталі, або по вертикалі в об'ємі будинку. З житлової частини будинку передбачена можливість потрапити у приміщення громадського призначення, але виключається доступ відвідувачів у житлову зону будинку [3].

Експлікація приміщень:

1 - хол; 2 - загальна кімната; 3 - кімната трудових занять;
4 - кухня; 5 - кімната медичських та профілактичних заходів; 6 - веранда; 7 - спальня власників будинку;
8 - загальна кімната.

Рисунок 1. Приклад проектного рішення біфункціонального малоповерхового ЖБ: сільський Будинок дозвілля ветеранів на 20 відвідувачів з квартирою персоналу, архит. В. І. Колпіков [6].

В практиці проектування житлових будинків використовують чотири основні види планувального зв'язку житлової частини будинку із приміщеннями, що несуть певну громадську функцію (рис.2):

- вертикальне зонування, при якому приміщення, що несуть у собі громадську функцію, розташовують у структурі житлового будинку на одному

рівні: перший та цокольний поверх, підвал. Інші поверхи зайняті житловими приміщеннями;

- розчленоване горизонтальне зонування, при якому приміщення, що несуть у собі громадську функцію, розташовують в окремо стоячій будівлі;

- роздільне горизонтальне зонування, при якому приміщення, що несуть у собі громадську функцію, значно віддалені від житлового будинку [6].

Біфункціональні житлові будинки сприяють більш ефективному використанню міського та сільського простору. Вони мають велику містобудівну маневреність, вільну орієнтацію, високу аерацію та інсоляцію приміщень [7]. Тип громадської функції повинен впорядковуватись закономірностям побудови міського (сільського) середовища [1]. Такі житлові споруди є доцільними у зв'язку з існуючим економічним станом України, розукрупненням та приватизацією системи громадсько-побутового і соціального обслуговування населення.

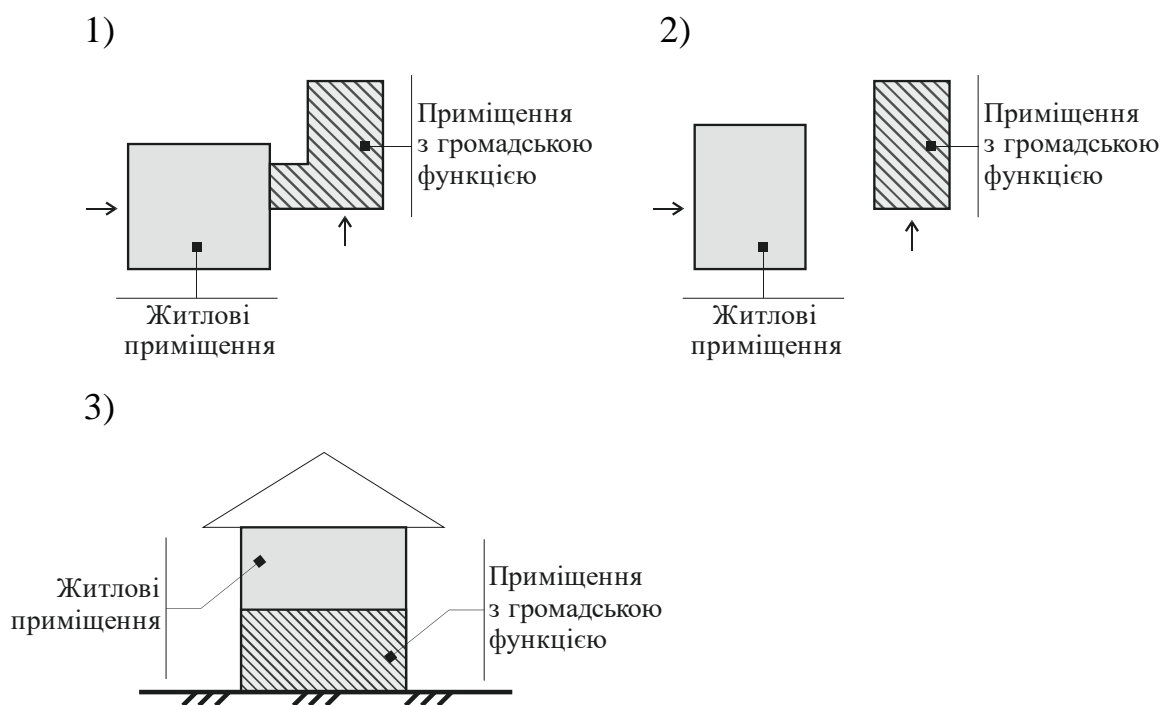

Рисунок 2. Види планувального зв'язку житлової частини будинку та приміщеннями із громадською функцією: 1 - розчленоване горизонтальне зонування; 2 - роздільне горизонтальне зонування; 3 - вертикальне зонування [6].

Висновок. У зв'язку з існуючим економічним станом України доречним є поширення біфункціональних житлових будівель та їх активне впровадження в будівельну практику. Для цього необхідно:

класифікувати біфункціональних житлові будівлі, як один з видів малоповерхової житлової забудови.

розширити типологічні характеристики таких будинків з метою систематизації та розробки основних принципів їх формування;

передбачити державне стимулювання будівництва таких будинків;

Для забезпечення більшої ефективності реалізації цих пропозицій необхідні наукові дослідження, що включають, зокрема: вивчення зарубіжного досвіду проектування біфункціональних малоповерхових житлових будинків, вивчення потреб населення в таких будинках, визначення типологічних характеристик будинків з урахуванням особливостей регіону, популяризація даного виду будівництва [5].

Література:

1. Цайдлер Є. / Многофункциональная архитектура [пер. З англ. А.Ю. Бочаровой]. – М.: Стройиздат, 1988. – 152.
2. Бифункциональные здания [Электронный ресурс] // Офіційний сайт [freewayatlast.com](http://www.freewayatlast.com) – режим доступу до сайту: <http://www.freewayatlast.com/bifunkcionalnye-zdaniya.html>
3. Нанасова С.М. / Малоэтажные дома / С.М. Нанасова – М.: Издательство Ассоциации строительных вузов, 2007. – 184 с.
4. Дизайн, архитектура, образотворче мистецтво: наук.-техн. зб. / Полтава: ПШБ, 2011. Вип. 8. – С. 88 – 92.
5. О преимуществах строительства бифункциональных жилых зданий / Л. В. Халтурина, А. С. Кривенко, Н. А. Рыжова // Вестник Алтайского государственного технического университета им. И.И. Ползунова. - 2010. - № 1/2. - С. 82-83.
6. Архитектура российского села. Региональный аспект/[Хихлуха Л.В., Багиров Р.Д., Моисеева С.Б., Согомонян Н.М.]. – М.:Российская Академия архитектуры и строительных наук, Архитектура-С, 2005. – 207 с.
7. Гурулёв О.К. / Архитектура жилых и общественных зданий для села: подр. [для студ. виш. навч. закл.] / О.К. Гурулёв – М.: Стройиздат, 1988. – 256 с.